

“Xocalıya ədalət!” kampaniyası əsl vətənpərvərlik nümunəsidir

Cəmi 2 aydan bir az artıq müddətdən sonra Xocalı faciəsinin baş verməsinin 28-ci ili tamam olur. Xocalı faciəsinin ermənilərin son 200 ildə azərbaycanlılara qarşı törətdikləri soyqırımlarından biridir. Tarixi faktlar göstərir ki, azərbaycanlıların erməni millətçilərinin davamlı olaraq etnik təmizləmə, soyqırımı və təcavüzkarlıq siyasətinə məruz qalıb, öz doğma torpaqlarından didərgin salınıb, qaçqın və məcburi köçkünlərə çevriliblər. “Böyük Ermənistan” xülyası ilə yaşayan ermənilər öz məqsədlərinə çatmaq üçün xarici himayədarlarının köməyi ilə müxtəlif vaxtlarda soyqırımları törədiblər. Təkcə XX əsrdə azərbaycanlılar dörd dəfə — 1905-1906-cı, 1918-1920-ci, 1948-1953-cü və 1988-1993-cü illərdə soyqırımı və etnik təmizləmələrə məruz qalıblar. Yeri gəlmişkən, yazının müəllifi kimi mənim də valideynlərim və qohumlarımla 1989-cu ildə Ermənistanın qədim Hamamalı (Spitak) bölgəsindən zorla qovularaq Azərbaycana pənah gətiriblər. Nəticədə 250 mindən çox azərbaycanlı etnik təmizləməyə məruz qaldılar.

1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə erməni hərbi birləşmələri keçmiş sovet ordusunun Xankəndi şəhərində yerləşən 366-cı motoatıcı alayının iştirakı ilə aylarla mühasirədə saxlanılan Xocalı şəhərinə hücum keçərək bir gecənin içində onu yerlə-yeksan etmişlər. Bu qanlı aksiya zamanı dinc əhaliyə amansızlıqla divan tutulmuş, 613 nəfər qətlə yetirilmiş, meyitlər təhqir olunmuş, 1275 nəfər girov götürülmüşdür. Onlardan 150 nəfərin taleyi hələ də məlum deyil. Qətlə yetirilənlərdən 63 nəfəri uşaq, 106 nəfəri qadın və 70 nəfəri qoca idi. Bu təcavüzə qədər Xocalıda 7 min nəfər əhali yaşayırdı. Qədim və doğma yurd yerlərindən məcburi çıxarılan Xocalı sakinləri hazırda Bakıda və respublikanın 48 rayonunda məskunlaşıblar.

Ermənistan Xocalı faciəsinə törətdikdən sonra Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzün miqyasını daha da genişləndirmiş, Dağlıq Qarabağın hüduqlarından kənara çıxaraq 7 rayonu işğal etmiş, bir milyona yaxın azərbaycanlıyı öz doğma ev-əşiyindən didərgin salaraq qaçqın və məcburi köçkünə çevirmişdir.

Azərbaycan dövləti başda ümummillilərdən Heydər Əliyev olmaqla, sonrakı 16 ildə isə Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Xocalı soyqırımının dünyada tanınması, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi barədə həqiqətlərin beynəlxalq ictimaiyyətə çatdırılması, təcavüzkarın işfəsi və işğal edilmiş torpaqlarımızın azad olunması üçün bütün zəruri addımları atır. Bu sahədə məqsədyönlü fəaliyyət ulu öndər Heydər Əliyevin 1993-cü ildə Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdandan sonra başlanıb. Belə ki, ümummillilərin lideri təşəbbüsü ilə Xocalı soyqırımına 1994-cü ildə Azərbaycan parlamentində siyasi-hüquqi qiymət verilib, fevralın 26-sı Xocalı Soyqırımı Günü elan edilib. 1997-ci il fevral ayının 25-də isə Heydər Əliyevin imzaladığı sərəncama əsasən hər il respublika ərazisində fevralın 26-sı saat 17:00-da Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsi bir dəqiqəlik sükutla yad olunur.

Xocalı və digər soyqırımları xalqımızın qan yaddaşındadır. Daim bizə torpaqlarımızı azad etməyə, işğalçı və təcavüzkarlığa layiqli cavab verməyə haraylayan faciələrdir.

Azərbaycan dövləti Xocalı soyqırımı, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı taleyüklü məsələlərin həlli ilə bağlı bütün milli resursların, o cümlədən diaspor qurumlarının imkanlarından həmişə istifadə etmiş bu istiqamətdə irəli sürülən əksər ictimai təşəbbüsləri dəstəkləmişdir. “Azərbaycan öz torpaqlarının işğal altında qalması ilə heç zaman barışmayacaqdır” deyən Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı möv-

qeyi çox qəti və prinsiplidir. Ölkəmizin rəhbəri bu istiqamətdə dünya səviyyəsində genişmiqyaslı işlər görür, məcburi köçkünlərin, o cümlədən xocalılıların həyat səviyyəsinin yaxşılaşdırılması dövlət başçısının fərman və sərəncamlarında öz əksini tapır.

Xocalı faciəsinin baş verməsinin 28-ci ili yaxınlaşır. Hər il bu faciənin ildönümü respublikamızda və dünyanın müxtəlif ölkələrində ürekağrısı ilə qeyd olunur. Fevralın 26-da on minlərlə insan Azərbaycanın XX əsr tarixinin ən faciəli səhifələrindən biri olan Xocalı soyqırımı qurbanlarının xatirəsinə Bakının Xətai rayonu ərazisində ucaldılmış “Ana fəryadı” abidəsini ziyarət edir. Faciə ilə bağlı həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılmasında Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti, Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyeva 2005-ci ildən başlayaraq böyük xidmətlər göstərir. “Azərbaycan” internet portalı yaradılması, “Qarabağ həqiqətləri” adlı toplunun dünyada yayılması buna bir misaldır. Fondun vitse-prezidenti, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatının Gənclər Forumunun baş əlaqələndiricisi, Leyla Əliyevanın təşəbbüsü ilə 2008-ci ildən başlayan “Xocalıya ədalət!” beynəlxalq təbliğat-təşviqat kampaniyası çərçivəsində də hər il silsilə tədbirlər reallaşdırılır. “Xocalıya ədalət!” kampaniyasının məqsədi bu qətləmə haqqında həqiqətlərin dünyaya yayılmasına, faciənin Azərbaycan xalqına qarşı soyqırım kimi tanınmasına nail olmaqdır. Leyla Əliyevanın müxtəlif ictimai qurumların rəhbəri, ayrı-ayrı humanitar təşəbbüslərin müəllifi kimi Azərbaycanda və dünyada görülmüş işlər hər kəsə məlumdur. Azərbaycanın müasir gəncliyinin ən layiqli, vətənpərvər təmsilçisi kimi bu missiyanı üzərinə götürmüş Leyla Əliyeva Fondun Moskva filialına da yüksək səviyyədə rəhbərlik edir. Bu da təsadüfi deyildir ki, Azərbaycan diasporunun formalaşmasında xidmətlərinə görə Leyla xanım Əliyeva Azərbaycan Prezidentinin 5 iyul 2011-ci il tarixli sərəncamı ilə “Tərəqqi” medalı ilə təltif olunub.

İslam Konfransı Təşkilatının gənclər forumu ilə birgə “Xocalıya ədalət!” Beynəlxalq kampaniyasına start verilməsi də Fondun Moskva filialının fəaliyyəti ilə bağlıdır. Tunisdə İSESCO-nun Baş Assambleyasının 10-cu sessiyasında imzalanmış protokol “Xocalıya ədalət!” Beynəlxalq Məlumat Təşviqat kampaniyasına dəstək verilməsi və dünya miqyasında təhsil, elm və mədəniyyət sahələrində birgə tədbirlərin həyata keçirilməsini nəzərdə tutur. Aksiyanın əsas məqsədi beynəlxalq birliyi Xocalı faciəsi haqda ədalətli məlumatlandırmaqdır. Həyata keçirilən ardıcıl və kompleks tədbirlərin məntiqi nəticəsi olaraq yalan və saxtakarlıq üzərində qurulmuş erməni təbliğat məşininin iç üzü ifşa olunur. Artıq Xocalı faciəsinin soyqırımı olması faktı dünyanın bir çox ölkələrinin və beynəlxalq təşkilatların qərarlarında, qətnamələrində əksini tapıb. Kanada, Meksika, Kolumbiya, Peru, Pakistan, Rumıniya, Çexiya, İordaniya, Honduras və digər ölkələrin parlamentləri, ABŞ-ın 22 ştatının qanunverici orqanları və İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı Xocalı soyqırımını tanıyıb. Bundan başqa, indiyədək Avropa, Asiya, Afrika, Şimali və Cənubi Amerikanın 70-dən çox ölkəsində Xocalı soyqırımı ilə əlaqədar tədbirlər keçirilib. Müxtəlif ölkələrin parlamentləri və dövlət qurumları qarşısında etiraz aksiyaları, piketlər, həmçinin seminarlar, konfranslar təşkil edilib, kitablar nəşr olunub, filmlər çəkilib.

Heydər Əliyev Fondunun dəstəyi ilə dünyanın müxtəlif ölkələrində Xocalı soyqırımı qurbanlarının anım mərasimləri keçirilir. Bu aksiyaların iştirakçılarna Fond tərəfindən hazırlanmış Qarabağın və Ermənistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin tarixindən bəhs edən materiallar, bukletlər, fotoalbomlar və kitablar paylanılır. Aksiyalar çərçivəsində ermənilərin

vəhşiliklərindən bəhs edən sənədli filmlər nümayiş etdirilir, rəsm sərgiləri təşkil olunur. Məsələn, bu ilin 26 fevralında, qardaş Türkiyədə, ABŞ-da, Almaniyada, Avstriyada, Belçikada, Hollandiyada, Gürcüstanda və digər ölkələrdə keçirilən mitinqlər, anım tədbirləri, konfranslar, sərgilər, müsabiqələr ictimaiyyət arasında böyük əks-səda doğurmuşdur. 2018-ci ildə qardaş Türkiyənin İstanbul şəhərinin Bağçalar rayonunda böyük ərazini əhatə edən Azərbaycan Dostluq Parkı açılmış və burada Xocalı soyqırımı abidəsi ucaldılmışdır.

Xüsusi vurğulamaq lazımdır ki, qeyd etdiyimiz bu hadisələr Heydər Əliyev Fondunun Xocalı faciəsi ilə bağlı istər ölkə daxilində, istərsə də dünya miqyasında həyata keçirdiyi tədbirlərin bir qismidir. “Xocalıya ədalət!” kampaniyası çərçivəsində görülmüş işlər isə onun təşəbbüskarı Leyla xanım Əliyevanın əsl vətənpərvərlik nümunəsinin göstəricisidir.

Bu günlərdə həmsöhbət olduğum Xocalı sakinləri o müdhiş gecəni belə xatırlayırlar.

Kamil Hüseynov, Xocalıdan məcburi köçkün:

— 1992-ci il fevralın 25-dən 26-na keçən gecə Ermənistan silahlı qüvvələri öz havadarları ilə birlikdə zirehli texnikalarla Xocalının dinc əhalisinə dəhşətli divan tutdular. Altı ay idi ki, mühasirədə qalan, dörd bir tərəfdən erməni kəndləri ilə əhatə olunan şəhərdən yeganə çıxış yolu dağlar idi. Top, tüfəng və güllə yağışı altında qalan dinc əhali dağlara qałxmaq üçün çaydan keçməli idi. Vəziyyət çox çətin idi. Həmin gecə çoxlu sayda insan çayda və yamaclarda soyuqdan donub öldü. Ermənilər Xocalını ona görə hədəf seçmişdilər ki, şəhəri tutmaqla Qarabağı işğal etmək onlar üçün çox asan olacaqdı və həmin gecədə onlar buna nail oldular. Sonradan bildim ki, şəhər ermənilər tərəfindən bir gecənin içində darmadağın edilib və xüsusi amansızlıqla dinc əhalinin qırğını törədilib.

Şəfiqə Həsənova, Xocalı soyqırımının şahidi:

— Xocalıda dünyaya göz açıb, orada boya-başa çatmışam. Ən xoş günlərimi də, ən böyük dəhşəti də orada yaşamışam. Şəhər xeyli vaxtıydı mühasirədəydi, əhali dözülməz şəraitdə yaşayırdı. Hər an hücum gözlənilirdi. Nəhayət, fevralın 25-də baş verdi. Ermənilər ağır silahlarla qəfil hücumu keçib şəhəri yandırdılar, dinc əhaliyə divan tutdular, girov götürdülər, dağlarda soyuqdan, şaxtadan ölənlərin sayı-hesabı yox idi. Xocalı Ağdamdan Qarabağın tacı olan Qalaya - əzəmətli Şuşaya gədən yolun üstündə, Xankəndinin 10 kilometrliyində yerləşirdi. Ermənilər Şuşaya həmlə etmək istəyəndə sinəsini qabağa verən Xocalı olurdu - Xankəndi istiqamətində atəş açmaqla düşmənin irəliləməsini əngəlləyirdi.

Xalqımız qəti əmindir ki, haqq-ədalət mütləq yerini tapacaq, Xocalı faciəsi soyqırımı kimi tanınacaq, eləcə də hazırda regionda iqtisadi güc mərkəzinə çevrilən, beynəlxalq aləmdə böyük nüfuz sahibi olan və mövqeyini daha da möhkəmləndirən, hərbi gücü və qüdrəti ilə seçilən Azərbaycan möhtərəm Prezidentimiz, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə düşməni tapdağı altında olan torpaqlarımızı azad edəcək, şəhidlərimizin qanı yerdə qalmayacaq, günahkarlar isə layiqli cəzalarını alacaqlar.

Milli Ordumuzun 2016-cı ilin Aprel döyüşlərindəki qələbəsi bunu deməyə əsas verir.

Ramiz YUSİFOV, “Respublika”.

“Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütəvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun keçirdiyi müsabiqəyə təqdim etmək üçün”.